

تاریخ آفریقا

زیمباوه بزرگ
و تاریخ ۳ هزار ساله آن

نام محلی زیمباوه، کشوری واقع در جنوب شرق آفریقا،از کلمه «شوانی» به معنی خانه‌های سنگی گرفته‌شده‌است که درگیر پدیده‌محوطه‌ای با بناهای بزرگ سنگی، موسوم به «زیمباوه بزرگ» است. تاریخ این محوطه که وسعتی در حدود ۷۲۰ هکتار دارد، از عصر آهن (حدود هزار سال قبل از میلاد مسیح) آغاز می‌شود و بین قرن‌های ۱۲ تا ۱۶ میلادی به اوج خودش می‌رسد. محوطه «زیمباوه بزرگ» از سه بخش تشکیل شده که شامل دیوار بزرگ، مجموعه دره و تپه است. مجموعه تپه شامل بناهای عظیم و سالن آفمی تئاتر، انبار و حتی اتاق ساخت اسلحه و محل‌هایی برای عبادت می‌شود. این اثر عظیم که اکنون تنها دیوارهای مرتفع آن باقی مانده، روی تپه‌ای با ارتفاع ۸۰ متر از سطح زمین بنا شده‌و ظاهر امر کار و سکونت پادشاه بوده‌است. در مجموعه دره و ستون‌ها و سکوهای مختلفی به همراه برج مخروطی شکل و البته مجسمه پرنده ملی زیمباوه که نماد این کشور است، دیده می‌شود. بیشتر کارشناسان این مجموعه را از زیباترین و هنری‌ترین بناهای باستانی دنیا قلمداد می‌کنند. بخش دیگر مجموعه زیمباوه بزرگ را دیوار عظیمی به ارتفاع ۱۰ و ضخامت پنج متر تشکیل می‌دهد که در گستره‌ای به طول ۲۵۰ متر، امتداد یافته است؛ نکته بسیار جالب و حیرت‌انگیز در ساخت این بناهای سنگی، استفاده نکردن از ملات یا سیمان بین سنگ‌هاست؛ به دلیل دقت در تراشیده شدن سنگ‌ها به صورت مکعب، این بناها با گذشت سالیان دراز، همچنان استوار است. باستان‌شناسان تخمین می‌زنند، ساخت این بناها بیش از ۲۰۰ سال زمان برده‌است و حدود سه نسل از مردم درگیر ساختن آن بوده‌اند. این آثار باستانی، بعد از اهرام مصر، بزرگ‌ترین آثار باستانی سراسر قاره آفریقا و همچنین، بزرگ‌ترین آثار باستانی تمام سنگی در کل دنیا محسوب می‌شود.

تاریخ جهان

۲۲۰ سال انزوای ژاپنی‌ها!

«ساوکوکو» کلمه‌ای ژاپنی و به معنای «کشور بسته» است؛ اگر بخواهیم آن را دقیق‌تر ترجمه کنیم، باید از عبارت «کشور درنجیر» کمک بگیریم؛ چیزی شبیه کشوری با سیاست درهای بسته و منزوی که نماد قسمتی از تاریخ پیشامدرن ژاپن محسوب می‌شود. این دوره در تاریخ ژاپن، بیش از ۲۰۰ سال، از ۱۶۳۹ تا ۱۸۵۳ میلادی، به دوره «ادو» معروف بود. البته شوگون‌ها، جنگ سالارانی که برای مدت چند قرن قدرت را در ژاپن در اختیار داشتند، از طریق پادشاهی «ریوکیو» و «دودمان چوسان» ارتباطات محدود تجاری برقرار کرده بودند. اما این که چرا ژاپنی‌ها، بیش از ۲۰۰ سال در هایشان را روی دنیا بستند، حکایت جالبی دارد. «توکوگاوا ایه‌یاسو»، بنیان‌گذار عصر شوگون‌سالاری در ژاپن، طی سال ۱۶۰۳ م، قدرت را در دست گرفت؛ این دوره از دوره‌های تقریباً آرام و همراه با صلح در ژاپن قلمداد می‌شود؛ با این حال، در سال ۱۶۳۷ م، هفنانگانو صنعتگران در «شیمابارا» واقع در استان ناگازاکی در جنوب ژاپن، به وضو سخت‌زدگی و پیرداخت سنگین مالیات برای ساخت قلعه حکومتی در این منطقه اعتراض کردند؛ سرانجام شوگون‌سالاری توکوگاوا، نیرویی متشکل از ۱۲۵ هزار سرباز برای سرکوب شورشیان فرستاد و پس از محاصره طولانی چهار ماهه، شورشیان را شکست داد. اما شوگون‌ها بر این گمان بودند که کلیسای کاتولیک که از طریق مبلغان پرتغالی اثر در جنوب ژاپن فعال بود، در تحریک مردم برای شورش نقش داشته‌است؛ این گمان، البته دلایل معقول و متعددی داشت. از همین‌رو، بازرگانان پرتغالی را از کشور اخراج کردند و هزاران نفر از ژاپنی‌های مسیحی را به قتل رساندند. تبلیغ مسیحیت ممنوع اعلام شد و شوگون تصمیم گرفت سیاست «ساوکوکو» را در سال ۱۶۳۹ م، به مرحله اجرا بگذارد. اما با گسترش کشتیرانی در دنیا و توسعه حمل و نقل دریایی، کشتی‌های خارجی برای باراندازی و تهیه آذوقه و سوخت، به بندرهای ژاپن احتیاج داشتند؛ از همین‌رو، سیاست درهای بسته ژاپن را بر نمی‌تابیدند. در سال ۱۸۵۲ م، یک ناوگروه آمریکایی، متشکل از چهار ناو جنگی، خواستار پیولو گرفتن در بندر یوکوهاما شد. آمریکایی‌ها نامه‌ای را برای شوگون وقت فرستادند و تقاضای خود را مطرح و تهدید کردند در صورت نپذیرفتن درخواست‌ها، بندر را به توپ خواهند بست؛ ژاپنی‌ها که توان مقابله با ناوهای آمریکایی را نداشتند، در برابر آن‌ها تسلیم شدند و به این ترتیب، دوره «ساوکوکو» به پایان رسید.

جواد نوآینان رودسری – آغاز تأسیس مدارس نوین در ایران، به دوره ناصرالدین شاه قاجار بازمی‌گردد. تلاش امیر کبیر برای ایجاد یک مدرسه عالی، با شیوه‌های نوین آموزشی، در قالب «دارالفنون» شکل گرفت و شروع شد. با این حال، سال‌ها طول کشید تا مدارس در مقاطع پایین‌تر و با سبک و سیاق جدید ساخته شود. در مشهد، نخستین تلاش‌ها در حدود سال ۱۲۶۶ ش و با حضور میرزا حسن رشیده در این شهر آغاز شد؛ اما فرجام خوبی پیدا نکرد و او توانست مدرسه مدّرنی را که با حمایت «صاحب‌دیوان» خراسان راه‌اندازی کرده بود، باز نگه دارد؛ شاید نوع نگاه جامعه به رشدیه و قضیه درگیری او با جمعی از معاریف‌تبریز، در این زمینه نقش داشت. بعدها و در سال ۱۲۷۲ ش، شیخ محمدعلی مدیر توانست با راه‌اندازی مدرسه‌ای به شکل نوین، در یکی از حجره‌های صحن عتیق حرم رضوی، راه‌آبرای شروع تأسیس چنین مدرسی در مشهد باز کند؛ آن‌قدر که تأییش از آغاز استبداد صغیر در سال ۱۲۸۷ ش، تعداد مدارس فعال در مشهد افزایش یافت و مدارسی مانند رحیمیه و سعادت در همین دوره شکل گرفت. اما ساخت مدرسه‌ای برای دختران مشهدی، به این‌ساگی‌ها امکان نداشت و نیازمند عزم جزم و حمایتی عمومی و کامل بود. این اقدام در سال ۱۲۹۰ ش، با سعی و اهتمام بانویی نیکوکار و فرهنگ‌دوست در مشهد آغاز شد و به شکل گرفتن نخستین مدرسه دخترانه در مشهد انجامید؛ بانویی به نام فروغ‌آذر خشی. نگاهی به زندگی پر فراز و نشیب این بانوی نیکوکار و تأثیرگذار در تاریخ مشهد، در واقع گذری است بر تاریخ حضور زنان مشهدی در تحولات فرهنگی و اجتماعی دوران معاصر و نقش‌آرزنده آن‌ها در اعتلای دانش در جامعه امروز ما.

■ **از «اغند» تا کوچه «مسجد نظر یافته»**
فروغ‌یا فروغ السلطنه آذر خشی، در سال ۱۲۶۰ ش، در روستای از اغند از توابع تربت حیدریه دیده به جهان گشود. پدرش قهرمان میرزا قاجار، نواده شجاع السلطنه، یکی از فرزندان فتحعلی‌شاه بود و از این لحاظ، در منطقه خودش نفوذ و قدرتی شنبه ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۳۰۶ * – امروز باید برویم قشلاق. ساعت معین کردیم. از ایوان کیف تا قشلاق پنج فرسخ تمام است. صبح زود بر خاستیم که برویم. هوا ابراز بود. کمی باران آمد. مسیر پر از گل شده بود. رسیدیم به خوار، خیلی اذیت شدیم. قبلاً هم از این جا رد شده بودیم. در سفر اول و دوم مشهد. وسط کوه قدر یک سنگ آب دارد، ولی شور است. بدی این جا این است که کوه‌ها همه خاکی هستند، یک باران بیارد شُل و سفته شود. خراب شدن می‌شوند. چُنل کوه تازه خراب شده بود. به ابوتر میرزا گفتیم چرا از این طرف آمدید؟ گفت این راه نزدیک‌تر است! پدر سوخته ما را انداخته به در دسر، دلیل هم می‌آورد! رسیدیم به یک جای بدِ خیلی خرابی که گفتیم تندتر

داشت. فروغ در دوران کودکی به مکتب‌خانه رفت و همراه با خواهرش به فراگیری علوم مرسوم آن روزگار پرداخت؛ خواندن قرآن را فرا گرفت و با گلستان سعدی آشنا شد. ۱۷ ساله بود که با سرتیپ علی اکبر خان، معروف به «سلطانف» از دواج کرد و در مشهد ساکن شد؛ پیوندی که حاصلش چهار پسر و سه دختر بود. فروغ با وجود تعدد فرزندان، شخصیتی اجتماعی و فعال داشت؛ اهل امور خیریه و نسبت به وضعیت تحصیلی بانوان بسیار حساس بود. شاید به همین دلیل، در حدود ۳۰ سالگی، به فکر تأسیس مدرسه‌ای برای دختران افتاد؛ دبستانی که با شیوه‌نوین، به آموزش بانوان آینده‌پیر از دوان‌ها را از نعمت کسب‌دانش‌های جدید، بهره‌مند کند. فروغ این دیدگاه را با همسرش و تعدادی از معاریف‌شهر مشهد مطرح کرد و با حمایت آن‌ها، کلنگ تأسیس مدرسه دخترانه فروغ، در انتهای کوچه «مسجد نظر یافته» محله سرشور، در سال ۱۲۹۰ ش زده شد؛ کوچه‌ای که بعدها، به خیابان «خاکی» و «گنبدسبز» اتصال یافت و به کوچه «فروغ» معروف شد؛ نامی که تا امروز روی آن باقی مانده‌است.

■ **مدرسه‌ای با ۷ دانش‌آموز!**

ساخت مدرسه برای دختران، بی‌در دسر نبود؛ همیشه افرادی هستند که در برابر تغییرات و روش‌های جدید مقاومت کنند. عبور از این مخالفت‌ها و کسب موفقیت، همت و عزمی جدی می‌خواهد که فروغ آذر خشی واجدان بود. کار تکمیل بنای مدرسه در سال ۱۲۹۳ ش به پایان رسید و او، روز ۱۲ بهمن این سال را که مصادف با ولادت باسعادت پیامبر اکرم (ص) بود، به عنوان روز افتتاح مدرسه برگزید. مراسم مجللی برگزار و به این ترتیب، در نخستین دبستان به‌روی دختران مشهدی باز شد. عزیزالملوک، دختر فروغ آذر خشی که خودش در همین دبستان در درس خوانده‌است، درباره شکل و شمایل آن می‌نویسد: «ساختن مدرسه با از تفاع کم از زمین و دارای پنج اتاق با پنجره‌های نیمه‌چوب و نیمه‌شیشه با نور کافی، روبه‌روی باغی ساخته شد و از ساختمان، راهرو عریض و واحدی طولانی کشیدند که حیاط بزرگ

روز نحس قبله‌عالم!

تشریح حالات قله‌های

شنبه ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۳۰۶ * – امروز باید برویم قشلاق. ساعت معین کردیم. از ایوان کیف تا قشلاق پنج فرسخ تمام است. صبح زود بر خاستیم که برویم. هوا ابراز بود. کمی باران آمد. مسیر پر از گل شده بود. رسیدیم به خوار، خیلی اذیت شدیم. قبلاً هم از این جا رد شده بودیم. در سفر اول و دوم مشهد. وسط کوه قدر یک سنگ آب دارد، ولی شور است. بدی این جا این است که کوه‌ها همه خاکی هستند، یک باران بیارد شُل و سفته شود. خراب شدن می‌شوند. چُنل کوه تازه خراب شده بود. به ابوتر میرزا گفتیم چرا از این طرف آمدید؟ گفت این راه نزدیک‌تر است! پدر سوخته ما را انداخته به در دسر، دلیل هم می‌آورد! رسیدیم به یک جای بدِ خیلی خرابی که گفتیم تندتر

آگهی مزایده

شرکت مجتمع های گردشگری و امور رفاهی کارگزاران پارس (سهامی عام) در نظر دارد یک واحد اداری به مساحت تقریبی ۱۱۰ متر مربع، واقع در مشهد، بزرگراه شهید کلاتری، حدفاصل میدان جمهوری و جهاد، مجتمع های توریستی و رفاهی آبادگران ایران برج اداری آفتاب، طبقه اول با قیمت پایه ۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال(سی میلیارد ریال) را از طریق مزایده به فروش برساند. شرایط پرداخت: ۱۰۰ درصد بهای معامله همزمان با تنظیم مبایعه نامه و تحویل واحد دریافت خواهد شد. متقاضیان می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر، بازدید، دریافت فرم و اسناد شرکت در مزایده و تسلیم پیشنهادات خود از تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۸ ساعت ۹ الی ۱۴ به آدرس شرکت واقع مشهد، بزرگراه شهید کلاتری ، حد فاصل میدان جمهوری و جهاد، مجتمع های توریستی و رفاهی آبادگران ایران ، برج اداری آفتاب، طبقه اول مراجعه نموده و یا با شماره های ۱۲-۰۳۸۷۱۸۳۱۱-۵۱ تماس حاصل فرمایند.

آخرین مهلت برای تسلیم پیشنهادات، حداکثر تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۲ می باشد.

ضمانت نامه شرکت در مزایده مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال است که می بایست به صورت ضمانتنامه بانکی، چک تضمین بانکی و یا رسید پرداخت نقدی، واریزی به شماره حساب ۰۰۵۱۲۱۹۰۰۰۵ نزد بانک ملی به نام شرکت مجتمع های گردشگری و امور رفاهی کارگزاران پارس باشد.

شرکت مجتمع های گردشگری و امور رفاهی کارگزاران پارس در قبول یا رد تمامی پیشنهادات مختار است.

مزینه چاپ آگهی به عهده برنده مزایده می باشد.

شرکت مجتمع های گردشگری و امور رفاهی کارگزاران پارس

۰۲۱۵۰۱۰۰۱۲۰۰۱

آگهی صورت طبقه‌بندی‌بستانکاران

بدینوسیله به اطلاع اشخاص ذینفع می‌رساند صورت طبقه‌بندی بستانکاران شرکت ورشکسته ریحان تجارت بندر به شماره ثبت ۱۳۶۳۶ و شناسه ملی ۰۲۹۲۸۶۷-۱۰۳۸ تهیه و تنظیم گردیده و در اداره تصفیه امور ورشکستگی مشهد به نشانی میدان ده دی خیابان فرخی مقابل چاپخانه گوتمبرگ موجود است. لذا اشخاص ذینفع می‌توانند به آن مراجعه نموده و چنانچه اعتراضی به صورت مذکور داشته باشند ظرف مدت ۲۰روز از تاریخ انتشار آگهی اعتراض خود را به دفتر شعبه ۲۹ دادگاه عمومی مشهد (دادگاه صادرکننده حکم توقف) تسلیم نمایند. بدیهی است پس از انقضای مدت مذکور تصمیم این اداره قطعی خواهد بود.

احمد علی طاهرزاده

رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی مشهد و مستشار دادگاه تجدید نظر استان خراسان رضوی

تاریخ

دختران مشهد، مدیون «فروغ بانو»

بانوی نیکوکار مشهدی چگونه نخستین مدرسه دخترانه شهر را در ۱۲ بهمن ۱۲۹۳ بنیان گذاشت و زمینه تحصیل دختران بی بضاعت را نیز فراهم کرد؟

می‌داد، معضل تأمین بودجه آن، همچنان به قوت خود باقی بود؛ در همین حال، فروغ در صدد برآمد با ایجاد فضای تحصیلی رایگان برای دختران خانواده‌های کم‌بضاعت، به آن‌ها نیز فرصت برخورداری از حق تحصیل را بدهد. به همین منظور، تلاش‌های بی‌وقفه او برای تهیه بودجه آغاز شد. بخشی از پول موردنیاز را از درآمد زمین‌های اجدادی خودش تأمین کرد و بخش دیگر را بازاریان، افراد خیر و نیکوکار شهر تأمین کردند. البته تعداد دانش‌آموزان در سال نخست، به فراش مدرسه بود که صندوق خانه هم داشت. حوض آبی با دو باغچه متوسط در وسط این حیاط بود. «البته تعداد دانش‌آموزان در سال نخست، چنگی به دل نمی‌زد؛ سه دانش‌آموز کلاس اول و چهار دانش‌آموز کلاس دوم! اما خب، فروغ همین را برای شروع کافی می‌دانست. مخالفان تأسیس مدرسه، شروع به سم‌پاشی علیه فعالیت‌های او کردند؛ اما فروغ در مقابل، از حمایت چهره‌های فرهنگی و صاحب‌قلم شهر برخوردار بود؛ میرم‌رضی موسوی، صاحب چاپخانه توس و همکار قدیمی سیدحسین اردبیلی و ملک‌الشعرا بهار که در چاپ و انتشار روزنامه خراسان دوره مشروطه نقش داشت و در این ایام، روزنامه

پرخواننده «طوس» را منتشر می‌کرد، سلسله‌مقالات و گزارش‌های مفصلی درباره دبستان فروغ به رشته تحریر درآورد و با به چالش کشیدن ادعاهای مخالفان، تأثیر مهمی بر دیدگاه مردم مشهد به این مدرسه گذاشت.

■ **تلاش‌های مضاعف و نیکوکارانه**

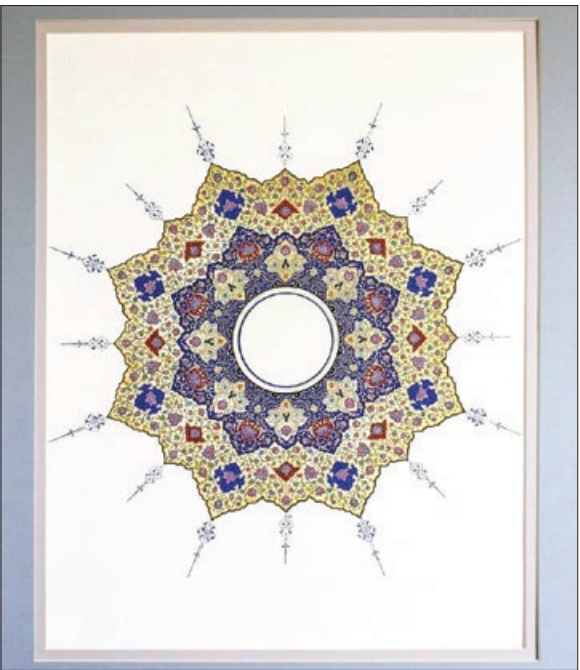
با همه تلاش‌هایی که فروغ آذر خشی برای توسعه و پایداری مدرسه‌اش به خرج

تلاش الهه جاذمی هنرمند جوان، برای تلفیق هنر اصیل ایرانی با هنر مدرن

معرفی هنر ایران، در دنیای جدید

خواند و درباره نمایشگاه هنر ایرانی گفت: تلاش کردم تا بخشی از آثار شامل هنر سنتی تذهیب و خوشنویسی، و بخشی دیگر نمایشگاه هم، هنر تذهیب در کنار دیگر هنر‌ها ارائه شده‌است و نمای جدیدی از این هنر انشان می‌دهد. جاذمی امیدوار است این نمایشگاه قدمی باشد برای پیشروی به سوی هدفی بزرگ‌تر که همانا احیای دوباره هنر سنتی ایرانی است.

■ **سنت و مدرنیته**

جاذمی هدفش را معرفی دوباره هنر سنتی ایرانی به جهان مدرن